GORE SRCA!

VJERSKI LIST

Poštarina plaćena u gotovom

Cijena za pojedini broj 4.— lire, u Jugoslaviji 2.— dinara.

Pretplata za svaki mjesec 10.- lire u Jugoslaviji 5.— dinara.

Oglasi stoje 10.— lira za svaki milimetar visine u širini 1 stupca.

God. I. - Broj 17. — Izdaje: Književno društvo Sv. Mohora za Istru. — Izlazi svakog 1. i 15. u mjesecu. — Rijeka, dne 1. prosinca 1946.

Kršćanstvo i revolucije

Isus je rekao: «Kraljevstvo moje nije od ovoga svijeta» (Ivan 18, 36). U skladu s time također Isusova Crkva kraljuje nad dušama te ih vodi k Bogu, a svjetsku vlast prepušta svjetovnim vladama. Ipak to ne znači, da se Crkva ne briga za stvari i djela ovoga svijeta. Ona ima od Boga određenu zadaću, da sudi o svim djelima ljudi, da li jesu ili nijesu u skladu sa Božjom voljom. Kako je Bog odredio divne zakone za prirodu, da bude u njoj red, tako je i naša čovječjá djela htio urediti svojim posebnim, bilo naravnim bilo pozitivním zakonima, da bude i ljudsko društvo uređeno. Tumačeći volju Božju postavlja Crkva općenito pravilo, da mlađi slušaju starije, podložnici svoje predstojnike i građani svoje vlasti. Tako osuđuje Crkva također pobune ili revolucije, jer se s jedne strane ruši njima veliko dobro — jedinstvo građana, a s druge strane proizlazi iz njih mnogo nesloge, mržnje i krvoprolića.

Odatle je nastao prigovor, da Crkva, dotično vjera uspavljuje narod upućujući ga na poniznost, poslušnost i pokornost također kada ga tko izrabljuje ili tlači. Tako se sprečava narodu, da ustane proti krivicama ili izrabljivanju predstojnika, gospodara, poslodavaca i vladara. Taj prigovor nije opravdan, jer Crkva zapovijeda poslušnost samo u onom, što se ne protivi Božjoj volji i pravednosti. A revoluciju ne osuđuje katolička vjera onda, kada je narod pod teškim pritiskom i kada ne proizlazi iz nje više zla nego dobra. Budući da je to mnogim katolicima nejasno, navest ćemo ovdje riječi najvećeg katoličkog bogoslovskog učenjaka, Sv. Tome Akvinskog. On doduše kaže, da je svaka pobuna grešna, ali u isto vrijeme naglasuje, da pobuna proti nasilniku (tiranu) nije po svojem bistvu prava (to jest grešna) pobuna, jer nije uperena proti slozi i jedinstvu građana. U drugoj polovici drugog djela svoje slavne knjige «Summa theologica» u pitanju 42. članka 2. (p. 2. 2. qu. 2 od 3) piše ovako: «Treba reći, da nasilnička vlada nije pravedna, jer ne ide za javnim dobrom nego za privatnim dobrom onoga, koji vlada i zato buna proti takvoj vladi nije po svojem bistvu pobuna (revolucija) osim možda kad se proti vladi nasilnika (tirana, diže takva pobuna, da podložno mnoštvo trpi veću štetu od bune koja nastaje negoli od nasilničke vlade. Više je naime buntovnik vladar (tiran), koji u podložnom si narodu stvara neslogu i bunu, da bi mogao sigurnije vladati: nasilnička se naime vlada pokazuje u tomu, što onaj, koji predsjeda, radi za svoje vlastito dobro a na štetu mnoštva».

Eto dakle iz riječi najvećeg kršćanskog učenjaka proizlazi, da kršćanstvo ne osuđuje revoluciju, kad je potrebno i moguće da se narod otrese nasilja ili izrabljivanja.

To dakako ne znači, da Crkva preporučuje revoluciju. Ona se u takve poslove ne upliće, toliko više, što ona zazire od prolijevanja krvi. Ona preporuča svojim vjernicima poslušnost i mir imajući pred očima sva vremena i narode, ali zato ih ne osuđuje u slučaju kad je ustanak potreban za dobro naroda. Ideal dobrih kršćana je mir, ali to im ne priječi, da budu hrabri vojnici, kad treba braniti socijalnu pravdu ili domovinu. Sjajno prikazivanje te istine nalazimo u Mažuranićevom eposu «Smrt Smail-age Čengijića», gdje se opisuju hrabri Crnogorci, koji se najprije kaju za svoje grijehe, ispovijedaju i pričešćuju «pred svjedocim planinam visokim», a onda kao osvetnici Božje Pravde udaraju svom silom na neprijatelja. A poslije toga opet «što bijahu gorski lavi, jaganjci su regbi tihi.»

Kršćanska miroljubivost i hrabrost se ne isključuje nego upotpunjuju.

Crkva je prolazila kroz vjekove čineći dobro

Evanđelje je »blaga vijest« ljubavi i milosrđa, kreposti nepoznatih poganima, pa je tako i Crkva od svog početka smatrała svojom najprečom brigom pomagati siromasima i bijednima: U Djelima apostolskim čitamo, da su kršćani u Jeruzalemu »tečevinu i imanje prodavali i dijelili svima, kako je koji trebao« (Dj. Ap. V. 4, 5).

Sv. Pavao donosi iz Antiohije u Jeruzalem sakupljenu milostinju za siromašnu braću. I red đjakona ustanovljen je, da se brinu oko dijeljenja milostinje udovama i sirotama.

Jednako su se i u drugim mjestima i u kasnije doba kršćani brinuli za uboge. Pojedine su crkvene općine vodile popis siromaha, da ih bolje pomažu, dok je država vodila samo točan popis porezovnika, da što više iz njih izvuče. Tako je radila u srednjem vijeku sv. Crkva posvuda, a na osobiti način su se u tome isticali samostani, koji su čitav suvišak svojih dobara dijelili siromasima. Sv. Crkva je ustanovila i sama uzdržavala bezbroj bolnica, ubožnica, sirotišta, gostinjaca, svratišta za putnike i t. d. Nitko uopće ne može da izbroji, koliko je Katolička crkva preko svojih članova kroz vjekove dijelila i još uvijek dijeli nevoljnom ljudskom rodu. Osobito su se odlikovali neki oji sveci i svetice u radu za vremenitu pomoć i sreću čovječanstva, na. pr. papa sv. Grgur Veliki, sv. Odilo, sv. Elizabeta, sv. Večeslav, sv. Karlo Boromejski, sv. Vinko Paulski, sv. Bernardo, Don Bosco, Cottolengo. Ovaj zadnji podigao je u Turinu milodarima dobrih ljudi bolnicu, gdje je dnevno na njezi i opskrbi preko deset tisuća bolesnika svake vrste, a za uzdržavanje se skrbi. Providnost Božja, pa je ta bolnica pravo čudovište svijeta, a zove se »Mala Kuća Providnosti«. O, koliko bi nam znała pričati bijeda, siromaš vo i bolest o dobročinstvima Katoličke crkve! Koliko samo dobrih i svetih žena, redovnika i redovnica i drugih muževa skoro isključivo posvećuju čitav svoj život baš ovakvim nesretnim članovima ljudskoga društva. Sv. Crkva se zato punim pravom nazivlje Majkom dobrotvornosti.

Drugo je polje socijalnoga djelovanja Crkve u obrani potlačenih. Dosta je spomenuti razliku kako se je postupalo s robovima u pogansko doba, kad je gospodar imao vlast da ubije roba ili da ga odbaci kad je bio star kao beskorisno oruđe, i u kršćansko doba kad su gospodari smatrali robove za braću, a s njima zajedno molili i primali sv. pričest, pa i u smrt išli.

Za seobe naroda blažila je Crkva bijedu pučanstva zaštićujući ga pred oholim pobjednicima (Sv. Severin ublažuje Odoakra, sv. Leon Atilu, papa Ivan IV. šalje u Dalmaciju opata Martina s novcem da otkupljuje sužnje, Sv. Jeronim u Betlehemu prima u svoje samostane bjegunce s raznih krajeva itd.).

Hrvati su primali sv. krst u 8. i 9. stoljeću. Veliki utjecaj kod njihova krštenja imali su slavenski apostoli sv. braća Ćiril i Metod. Tako je naš narod krštenjem izbjegao uništenju i ušao u kolo kulturnih naroda Evrope. Najljepši je dokaz tomu slavno razdoblje narodnih vladara (800-1102). U ono doba gradile su se crkve i podizali samostani, koji su postali središta i žarišta kulture i sveopćeg narodnog napretka, tako da nije onda hrvatski narod ni u čemu zaostajao za ostalim evropskim narodima.

Ali tomu su učinili kraj divlji Turci, tako da je nekada slavno hrvatsko kraljevstvo u novom vijeku počelo danomice propadati. Narod je bježao na sve strane pred Turčinom, koji je strahovito plijenio, palio sela i gradove. Dok su drugi narodi na Balkanu podlegli turskoj sili, Hrvati upiru sve sile, da se odhrvaju sedmoglavom zmaju. Pedalj po pedalj svoje domovine gube, ali se ne daju. Zemlja je njihova natopljena krvlju mučeničkih otaca u obrani vjere, domovine i kulture. Skoro četiri stotine godina junački su se borili i krv lijevali za «krst časni i slobodu zlatnu«. Stotine su godina prolazile, a oni su stajali na braniku sv. vjere, tako da im je sv. Crkva nadjela častan naziv «predziđe kršćanstva«. — I to »predziđe kršćanstva« zaboravljaju zapadni narodi, kako kaže naš pjesnik Mažuranić u eposu »Smrt Smajl-age Čengijića«:

«Oh da vide svijeta puci ostali
Iz nizine, odkud vida ne ima,
Krst ov, slavni, nepobijedjen igda,
Vrh Lovćena, što se k nebu diže;
Pak da znadu, kako neman turska,
Grdniem ždrielom progutat ga radeć,
O te krši zub svoj zaman krši;
Ne bi trome prekrstili ruke,
Dok vi za krst podnosite muke,
Ne bi zato barbarim ve zvali,
Što vi mroste, dok su oni spali!«

No, jedna majka nije nigda zaboravila nesretne sinove svoje, a ta je majka Katolička Crkva!

Gdje su oni bezbrojni biskupi i svećenici, koji su se zajedno s ostalim plemstvom u prvim redovima borili protiv neprijatelja? Spomenimo samo nekoje: Berislavić, biskup, dugotrajni štit kraljevstva hrvatskoga, pada u planini Plješivici god. 1520. Juraj Drašković, zagrebački biskup, tako uspješno brani granice Hrvatske i Slavonije, da ih je sačuvao netaknute. Kanonik Mikac junački brani Sisak 1592. godine protiv silnog Hasanpaše. U Dalmaciji Bernard Zane, splitski nadbiskup, na čelu puka u biskupskom ornatu s križem u jednoj, a mačem u drugoj ruci ide na Turke.

Kako su u doba hrvatskog kraljevstva zadužili hrvatski narod redovnici Benediktinci svojim kulturnim radom, tako su se u tursko doba na vjerskom i socijalnom polju proslavili Franjevci. Fratri su bili kroz više stoljeća jedini dušobrižnici i čuvari katoličke vjere na zemljištu, gdje je Turčin vladao. Kad se je sve razbjeglo pred turskim mačem i ognjem, onda je fratar ostao s preostalim narodom, da mu bude na pomoć i utjehu. Zato je «ujak«, kako su Bosanci zvali svoje fratre, postao narodu drag i mio kao da mu je rođeni otac i majka. On je pomagao i tješio narod i branio sirotinju od nasilja. Pod njegovim vodstvom obavilo se naseljivanje Dalmacije i drugih krajeva s bjeguncima, koji su bježali pred Turčinom, a kad se je vodio rat za slobodu, onda je bio fratar na čelu borcima. I u takvim vrlo teškim prilikama franjevci nisu puštali s vida kulturni rad. U njihovim samostanima poučavali su pismo, narodni jezik i druge korisne stvari. Jednom riječi: Franjevci su bili bijednoj raji otac i majka u svakom pogledu. Njima imamo zahvaliti da se je naš život u mnogim krajevima održao.

L. J.

Obiteljski život

U jednoj od svojih posljednjih propovijedi kardinal Griffin, Westminsterski nadbiskup, govorio je o obiteljskom životu. «Očinska i materinska dužnost traži od muža i žene veliku odgovornost. Olako sklapanje bračnih veza dovodi do teških posljedica — koliko za bračne drugove toliko više za djecu, koja se rode iz takvoga braka. Pojava mladih razbojnika ima svoj uzrok u pomanjkanju očinskog i materinskog odgoja, u obiteljskom neskladu«.

»Što se tiče rastave, Krist je rekao, da muž i žena moraju sačuvati bračnu vezu do smrti. On daje i nadnaravnu snagu onima, koji poštuju njegove zapovijedi.«

»Kristova Crkva uvijek se je borila i borit će se za svetost obiteljskog života. Sakramenat ženidbe je temelj obitelji.«

«Sloga svih članova obitelji je ujedno najveća slava obiteljskoga života. U teškim vremenima svaki podnosi teret svih. U dobrim vremenima uspjeh jednog člana je ujedno sreća cijele obitelji.«

«Živimo u prilično teškim vremenima za moral. Odbacuje se vjera, a rađa se jedan novi moral, čiji se izvor nalazi u grijehu. Sveta riječ «ljubav« upotrebljava se i ondje, gdje riječ »preljub« označuje grešne veze među spolovima. Krist uči, da svaki čovjek ne smije imati nego samo jednu ženu i da svaka žena ne smije imati nego samo jednog muža. Preljub je grijeh i protiv Boga i protiv obitelji. Neka se mladež čuva ovakovih odnosa, jer ti ne mogu imati sretnog svršetka.«

«Prije stupanja u bliži odnos s djevojkom neka se mladić upita, da li će ga ovo prijateljstvo dovesti do braka. Neka se upita, da li će djevojka biti dobra majka i dobra žena. To isto neka učini i katolička djevojka.«

«Crkva želi, da obje bračne strane budu iste vjere, da ne budu ujedinjeni samo moralno, intelektualno i fizički, nego i vjerski.«

Naš posebni prilog

Zajedno sa božićnim ili novogodišnjim brojem tiskat ćemo kao prilog lista «Gore srca» ZIDNI KALENDAR ZA GOD. 1947. na 16 stranica, i to u dvije boje. Stajat će u Istri 12.— lira, a u Jugoslaviji 8. — dinara. Povjerenici i raspredavači našega lista dobit će ga na dar. Pozivljemo sve pretplatnike i povjerenike, da nam odmah jave, koliko komada naručuju. Raspredavači kalendara dobit će 15% popusta, a knjižare 25%.

Život s Crkvom

PRVA NEDJELJA DOŠAŠĆA
(Dne 1. prosinca).

Kroz crkvenu godinu slavimo život Isusov. Zato bi crkvena godina morala započeti sa Isusovim rođenjem — sa Božićem. Ali ona počinje već sa prvom nedjeljom Došašća, jer je čitavo to vrijeme samo priprava za Božić. Četiri nedjelje ili četiri tjedna Došašća sjećaju nas na četiri tisuće godina, u kojima su i ljudi očekivali dolazak Spasitelja. Priprava na taj veliki događaj, važan za čitavo čovječanstvo, sastoji se u tome, što je Bog jedan posebni narod uzgojio u jednoboštvu i u duhu Božjih istina i zakona, tako da je Spasitelj mogao na tom temelju dograditi duhovnu zgradu i završiti je djelom otkupljenja. To je bio narod Izraelski. Bog se je javljao tomu narodu preko proroka i preko od Boga nadahnutih pisaca (Sv. Pisma). Ali i u poganske je narode zalazio glas o budućem dolasku Spasitelja.

U sv. misi prve nedjelje Došašća upućuje nas molitva, koju čita misnik na dolazak spasenja: »Molimo te, Gospodine, probudi svoju moć i dođi, da nas izbaviš od pogibli naših grijeha, koje nam prijete, te nas, oslobođene, tvojom zaštitom privedi k spasenju.«

Jednako nas i čitanje poslanice upućuje na Spasitelja: »Braćo! Znate, već je doba da se probudimo, jer je naš spas bliže sada nego kada povjerovasmo... Živimo pošteno kao po danu — ne u proždrljivosti i pijanstvu, ne u ložnicama i nečistoći, ne u svađi i zavisti, nego obucite se u Gospodina Isusa Krista.«

Odmah poslije poslanice su se nekada pjevale, a sada se čitaju riječi, koje završavaju ovom molbom: »Pokaži nam, Gospodine, svoje milosrđe i daj nam svoje spasenje.«

Kao što zadnje nedjelje po Duhovima tako nam se i ove nedjelje čita evanđelje o sudnjem danu, jer nas taj dan sjeća na drugi dolazak Krista. On je opisao taj dolazak ovako: »Bit će znaci na suncu i mjesecu i zvijezdama, a na zemlji i među narodima tjeskoba radi silne buke mora i valova. Ljudi će ginuti od straha i očekivanja onoga, što će doći na sav svijet. Jer će se pokrenuti nebeske sile i tada će vidjeti Sina čovječjega, gdje dolazi na oblaku s velikom moći i slavom.«

—•—

BEZGREŠNO ZAČEĆE BL. DJ. MARIJE
(Dne 8. prosinca)

Kada se govori o Bezgrešnom Začeću Majke Božje, tada se ne misli na njezine roditelje nego samo na nju. Ona je naime bila već od prvog časa svog življenja u utrobi materinoj bez ljage istočnog grijeha. Drugi su ljudi svi začeti u stanju grijeha, koji potječe od prvih roditelja, te jest u stanju, koje se protivi volji Božjoj — u stanju naravnom bez nadnaravne milosti posvećujuće i zato bez prava na nadnaravno blaženstvo u vječnom životu. Međutim je Majka Božja bila iznimka među svim ljudima. Ona je bila od prvog časa svog stvorenja u milosti posvećujućoj bez ikakve ljage. Njoj nije bio potreban sv. krst, da postane dijete Božje i da dobije pravo na nebo.

Sv. misa o Bezgrešnom Začeću počinje ovim riječima: »Radujem se u Gospodinu i moja se duša veseli mome Bogu, jer me je odjenuo u haljine spasenja i ogrnuo plaštem svetosti, kao zaručnicu u njezinu nakitu.«

U čitanju primjenjuje Crkva na Bl. Djevicu uz druge ove riječi iz Knjige Mudrosti: »Bila sam određena od vijeka i od davnine prije nego je postala zemlja. Bila sam s njim (s Bogom)... i veselila sam se sve dane... jer je moj užitak boraviti sa sinovima ljudskim... Tko nađe mene, naći će život i primit će spas od Gospodina.«

Zatim slavi Crkva Bl. Djevicu riječima: »Blagoslovljena si, Djevo Marijo, nad sve žene na zemlji. Ti si slava Jeruzalema, ti si veselje Izraela, ti si ponos, o Marijo, i istočne ljage nema u Tebi.«

U evanđelju se pripovijeda, kako je anđeo došao k Djevici Mariji te ju je pozdravio ovako: »Zdravo milosti puna, Gospodin s tobom, blagoslovljena ti među ženama!«

•

Istoga je dana ove godine druga nedjelja Došašća. Na koncu mise čita se evanđelje te nedjelje u kojemu kaže Isus učenicima Ivana Krstitelja: »Idite i javite Ivanu, što ste čuli i vidjeli: slijepi vide, hromi hodaju, gubavi se čiste, gluhi čuju, mrtvi ustaju, siromasima se propovijeda evanđelje, a blago onomu, koji se ne sablazni radi mene.« Kako je obilno dokazivao Isus, da je eto on obećani Spasitelj, pravi Bog i čovjek!

APOLOGETSKI KUTIĆ

VJERA I ZNANOST

Više puta čuje se, da se vjera i znanost ne mogu složiti. Glasoviti učenjak fizičar Makso Plank, koji je nedavno umro, kaže: »Onaj, koji tvrdi, da se vjera i znanost protive jedna drugoj, ne pozna ni znanosti ni vjere. One nesamo da si ne protuslove, već se i upotpunjuju.«

Kada čovjek promisli dobro što kažu znanosti i što uči od Boga objavljena vjera, vidi divni sklad između vjere i znanosti. I tako mora biti. Bog je nepogrešiva istina. Naš razum je na neki način zrcalo na kojemu se odsjevaju Božje istine. Mi smo stvoreni da razumom spoznamo istinu. Mi promatramo ovaj svijet, njegove pojave, njegove zakone, pa na temelju svoga istraživanja, ispitivanja dolazimo do zaključaka, koje smatramo istinama. Preko Božje objave dolazimo do Božjih istina. Izvor naravnih i vrhunaravnih ili objavljenih istina je sveznajući nepogrešivi Bog. Ne može dakle biti protivnosti između naravnih istina do kojih dolazimo razumom, i vrhunaravnih, koje nam je objavio Bog. Bog je nepogrešiv a naš razum je ograničen, podložan zabludama.

Znanost ovoga svijeta ne može nam odgovoriti na prevažna pitanja. Otkuda smo? Kuda idemo? Čemu živimo, koji smisao ima naš život? — Na ta teška i prevažna pitanja odgovara sa sigurnošću samo od Boga nam objavljena vjera. Čujmo što misle i govore veliki učenjaci o vjeri i znanosti! Učenjak svjetskog glasa L. Pasteur (umro 1895.), koji je u ćelićkoj znanosti otkrio nove puteve, kaže: »Baš jer sam toliko razmišljao i učio, vjerujem kao Bretonac, a da sam još više razmišljao i učio, vjerovao bih kao Bretonka.« Stanovnici francuskog poluotoka Bretanje poznati su kao dobri kršćani, duboki praktični vjernici.

Našlo se je više pisaca, koji su istraživali vjersko mišljenje učenjaka svjetskog glasa. To su pisci: Dennert, Manicy, Kneller, Eymieu. Taj zadnji pisac — Francuz Eymieu istraživao je svjetovni nazor 432 priznatih učenjaka, koji su živjeli u prošlom stoljeću, te je ustanovio, da se od 398 učenjaka (za 34 nije mogao ustanoviti, što su držali do vjerskih pitanja) prema vjeri držalo ovako: 15 učenjaka je bilo indiferentnih ili nehajnih, 16 ih je bilo ateista ili bezvjeraca, a 367 njih bilo je vjernika, između kojih su nekoji barem ito priznavali, dok su se mnogi istakli svojom vjerskom gorljivošću.

Glasoviti učenjak A. Volta poznat na području elektriciteta, kazao je, da je njegovo vjersko uvjerenje plod tomna proučavanja. Isti učenjak reče, da svaka duša, koju opačina i strast ne iskvari, da svaka plemenita duša mora vjeru zavoljeti i prigrliti.

Slavni engleski učenjak J. Maxwell je pred smrt često ponavljao Baxterove riječi: »Gospode, ne smeta mi skrb na to, da li mi je živjeti ili umrijeti; Tebe ljubiti i Tebi služiti, to je moj dio; pa i to mi daje tek Tvoja milost.«

I tako bismo redom našli kod nekih velikih učenjaka krasnih misli, koje odaju njihovu duboku i živu vjeru. Navest ću na svršetku ovog kratkog članćića jošte misli genijalnog učenjaka, osnivača elektrodinamike — A. Ampère-a (umro 1836.). On je ostavio napisane ove riječi:

»Na udesi svoje misli s mislima ovog svijeta ako hoćeš da tvoje misli budu skladne s istinom...

Moj Bože! Što su sve znanosti sva umovanja, sva otkrića uma, poimanja kojima se svijet divi i čime se pohlepno hrani ljepraznost, ništa drugo nego ispraznost!

Svejedno uči ali ... duhom moli! Uči stvari ovoga svijeta: to je tvoja dužnost. Ali gledaj ih samo jednim okom! Drugo oko neka ti bude upravljeno prema vječnoj luči! Slušaj učenjake, ali samo jednim uhom: drugo neka bude uvijek pripravno da sluša nebeskog prijatelja ...«

»Svaka je riječ Božja čista istina« (Priče 30, 5).

Katolici i socijalna pitanja

Poznati američki biskup Bernard J. Sheil, utemeljitelj američke katoličke omladinske organizacije, u propovijedi, koju je održao prigodom proslave posvećenja blažene Cabrini u Chicagu (Čikagu), uputio je poziv katoličkom svećenstvu i katoličkom laikatu, da se svom aktivnošću dadu na rad oko rješavanja socijalnih pitanja. »Napose svećenici — rekao je biskup Sheil — moraju shvatiti da nastupaju radikalne (korjenite) promjene. Oni moraju uvidjeti, da rješenja socijalnih problema (pitanja) ne mogu biti pronađena povlačenjem iz dnevnoga života. Svi moraju shvatiti, da je socijalni problem sadržan u svemu onome, što nas okružuje. Socijalni je problem pomanjkanje nastamba za siromahe. Socijalni problem je napušteno dijete. Socijalni je problem pomanjkanje duševnog života dvaju bračnih drugova, prepuštenih lutanju tamom i opasnostima današnjice. Konačno, socijalni je problem nepravda, gdjegod se ona nalazi i u bilo kojem obliku se pojavljuje.

Pozivajući se na riječi pape Pija XI., da je najveći grijeh 19. stoljeća u činjenici, da je Crkva izgubila radne mase, biskup Sheil je izjavio, da je svakim danom sve jasnije, da Crkva i katoličko vodstvo moraju uzeti mjesto — bez kompromisa — uz bok siromaha.«

»Mi — rekao je on — »moramo se realno zanimati za narod koji radi, upotrebljavajući sve prednosti i svu vlast, koju posjedujemo u njihovu obranu od organiziranih napada bogataša i moćnika. Mi moramo ponijeti naš teret u korist malogа čovjeka. Napuštanjem i zaziranjem od socijalnog rada svijet će i nas zabaciti kao neodlučne i nepotrebne. Samo preko potpunog ostvarenja katoličkog socijalnog programa Crkva će obnoviti svijet.«

Značajne i odlučne riječi biskupa Sheila moraju biti putokazom svima nama. Preko nas katoličanstvo mora doći do izražaja u svakom našem javnom i privatnom radu. Ono mora napose da se ispolji u radu na socijalnoj obnovi na odlučnom stavu na obranu onih, koje su nezdrave socijalne ideje pokušale pretvoriti u roblje bezbožnog kapitala.«

—o—

Euharistički kongres u Boliviji

U Boliviji, u gradu Sucre, održan je narodni euharistički kongres od 27 do 30. lipnja t. g. Potanje su vijesti stigle u Evropu tek sada. Naročito je lijepo uspjela noćna svečanost sa ogromnim brojem sv. pričesti između velikog kipa Srca Isusova na gori Churuquella i gradske katedrale vršila se je velika procesija sa bakljama. Pred crkvom se je čitala sv. misa. Pročitane su bile poruke sv. Oca Pape i predsjednika bolivijske republike.

Dvije prijateljice

(Iz romana »Prokleti grad« od dra V. Deželića st.)

— Ako se tvoja baka i moja mama ljute jedna na drugu, nema razloga, da se i mi ljutimo jedna na drugu — govorila je djevojka rumena, jedra, lijepa kao jabuka, nasmiješena i rumena, koja je koketno uredila svoje crne vlasi i utakla u njih crvenu ružu. Govorila je to Janji i pokazivala pri tom red bijelih zdravih zubi. Oči su joj bile crne i vatrene, a velike pletenice spuštale joj se niz ramena.

— Pa zašto da se svađamo, draga Mimice — odvratila je Janja mirno. — Uistinu nema za to razloga. Ja bih bila najsretnija, da se i tvoja mama Jalša i moja baka Pepika opet približe jedna drugoj i da se izmire.

— Pravo imaš — potvrdila je Mimica, a pri tom se smijala, kao da je veseli što se stare svađaju. — Svejedno je konačno. Neka si izbiju zube, ako hoće. — reče ona zlobno. — Pa neka si noktima slobodno razderu obraze. Glavno je da smo si mi dobre.

Janji se namrštilo čelo na te riječi.

— Ali, Mimice moja, za miloga Boga, kako ti to govoriš? Zar te nije Boga strah? Zar ne vidiš, da je grijeh tako govoriti?

— Šuti, ti djetence moje, — uspravi se Mimica. — Grijeh? Ah! si ti luda. Ima drugih stvari, za koje ja mislim, da nisu grijeh, a ti bi ih smatrala za strašne. Larifari ludo i basne. Ti sve vjeruješ što te uče popovi. Ah! si glupa. Čudim se da još ne nosiš košulju na tijelu ili da ne paleš željeznim lancem svoj trbuh. Možda imaš i kamenčiće u svojim sandalama. Ti, ti... ti si svetica — smijala se prezirno Mimica, ne hoteći time vrijeđati Janju. Ali kada je vidjela, da je Janja problijedila, skoči k njoj i ovil je oko vrata i stade je vatreno i strastveno cjelivati.

— Ne ljuti se Janice moja. Ne ljuti se! Na mene ne spada tvoj nutarnji život. Ti misli, kako ti hoćeš, radi, kako ti hoćeš. Mislim, da ćeš kao sveti Ilija s ognjenim kolima ravno u nebo s istim odijelom i s istim papučama. Čitava i cijela. Ne zavidim ti. Pa što ti imaš draga moja, od ovoga svijeta! Samo tugu, trnje, križeve, nevolje i ništa drugo. Mislim da to nije pravo. Zašto da živiš kao pustinjak, kad ti tako divno sunce zlatnim zrakama izaziva iz pupoljka ruže? Zašto tuguješ kad ti slavulj cvrkuće sa zelenih grana pjesmu otajstvene ljubavi, kad ti strastvene usne mladih junaka šapću priče o začaranoj dobi mlade, nebuzdane ljubavi i pružaju vrč opojnih slasti? Zašto? Oh ja o tome posve drugačije mislim. Uživati ... uživati doba mladosti ... u starosti ću imati dosta vremena da molim krunicu i da gmižem na golim koljenima po kamenom pločniku franjevačke crkve ...

Janju su vrlo žalostile te riječi njezine prijateljice i ona ju blago ukori:

— Sestrice, Mimice prvi put čujem takve riječi iz tvojih usta. Vrlo me žaloste. Ti nisi nikad bila ustinu pobožna znam. Ali ti si ipak pazila, da ne govoriš takve riječi, koje se ne slažu s našom vjerom. Mislim da te sam đavo napastuje, kad ti to sve pada na pamet, što si mi sada pričala.

— Đavao! Idi molim te. Ti imaš zastarjele nazore i zastarjele misli, kao kakva baka. Danas je drugo doba, novi običaji. Ono, što je staro, pada u nepovrat.

— Novo doba ... novo doba ... nisi ti prva, koju čujem tako govoriti. Vi, kojima se grijeh mili, vi, koji kršite zakone Božje i crkvene, mislite da ste veliku mudrost izrekli, kad govorite o novoj dobi. Zaboravljate jedno, da ima stvari, htjeli vi ili ne htjeli, koje nikada ne mogu zastarjeti.

— Što bi to bilo? — pitala je porugljivo Mimica.

— Pa na primjer — sunce. Ono jednako grije i šalje na zemljicu cijelu svoje zlaćane zrake, kao što je slalo prije tisuću godina, a tako će i dalje slati. I ne daj Bože da staro sunce prestane starim načinom sjati, jer onda bi čitava naša zemlja i mi svi zajedno postali ledom.

— Sunce, to je što drugo — prekinula ju je Mimica. — Ali ljudi staraju, zakoni s araju.

— Ali Bog ne stara. Crkva ne stara. I zlo će ostati zlo u vijeke. A dobro dobrim u vijeke.

Mimica ju nije htjela slijediti u tim mislima.

— Ostavimo to. Na tom se ionako nikada nećemo složiti. Ja ipak tvrdim, da je poljubac mlada plemenita, vatrena viteza više vrijedan nego sve tvoje pobožnosti. Kad ti toplo stisne ruke, kada te privine na grudi, kad ti utisne žarki kao vatra cjelov na usne... Uh ...

— Stani — prekine je Janja. — Hoćeš li, da ti ostanem prijateljicom, nemoj mi više nikada takve stvari spomenuti.

— Dobro ako nećeš, neću ti spomenuti. Ali jedno ti velim, da te jako žalim. Ti umireš u pustoši i ne nalaziš vrela žive vode. Ti izvibaš u tuzi, a oko tebe kliknu mlada srca vatrena poklike radosnih igranki. Ti slijepa stupaš onuda, gdje ti divne ruže mladosti mirisom hoće da opoje grudi. Ti ne slušaš kako lutaje zamamno prate pjesmu žarke ljubavi

Bl. Nikola Tavilić

Prvi oltar u Istri podignut u čast našem Blaženiku

Dosada je u Istri podignut samo jedan oltar hrvatskom blaženiku bl. Nikoli Taviliću. To je lijevi pobočni oltar u kapeli Hrvatskog sjemeništa u Pazinu. Oltar je bio ukrašen svečevom slikom do dana 14. studenog ove godine, kad je slika bila zamijenjena kipom.

Dirljiva je bila tog dana, koji je dan njegove mučeničke smrti i njegov blagdan, jutarnja pobožnost oko svečevog oltara. Sjemeništarci su poslije običajnih jutarnjih molitava izašli iz klupa, gdje redovito kleče, i okupili su se skupa s ostalim osobljem sjemeništa oko lijepo ukrašenog oltara ispod pjevališta. Najveći ukras oltara bio je novopostavljeni kip bl. Nikole, koji je izradila poznata hrvatska kiparica Mila Vod. Kip prikazuje našeg mučenika na lomači usred ognja s palmom u ruci u zagrljaju križa. Profesor u sjemeništu O. Andrija Bonifačić održao je prigodni govor, u kome je prikazao život bl. Nikole. Nakon toga je ravnatelj sjemeništa blagoslovio kip i pred njim čitao svetu misu, koju je zbor pratio pjevanjem.

Povodom ove skromne svečanosti donosimo prikaz o štovanju i o životu bl. Nikole Tavilića.

•

Ovaj hrvatski blaženik, čiji se blagdan slavi na 14. studenoga ili na nedjelju, koja slijedi, nije još u Istri poznat koliko bi trebalo, jer je ona bila odijeljena od majke domovine, dok se njegovo štovanje neobično proširilo po cijeloj Hrvatskoj. Hrvati su naime godine 1939. zamolili Svetu Stolicu da njega kao najistaknutijega hrvatskog blaženika proglasi svetim, tako da bi se u njegovu čast mogle graditi crkve. Sveta Stolica je rado primila tu molbu, te je odmah otvoren proces za tako zvanu kanonizaciju, a već prije toga je Sveta Stolica dozvolila, da se u čast Bl. Nikoli Taviliću podižu oltari. Godine 1937. pošlo je veliko hrvatsko hodočašće u Svetu Zemlju, te je tom prigodom u Jeruzalemu posvećen oltar u čast Bl. Nikole na sam njegov blagdan dne 14. studenoga. Hodočašće je snimljeno u filmu, koji se tada prikazivao po svim hrvatskim krajevima. U samom filmu je prikazano ozdravljenje nekog malog Nikole iz Požege koji je čudesno prohodao po zagovoru Bl. Nikole Tavilića upravo u onaj sat kad se je u Jeruzalemu posvećivao njegov oltar. Nakon toga su podignuti mnogi oltari u čast našeg blaženika, a može se reći, da u Hrvatskoj nema crkve, u kojoj ne bi bila izložena njegova slika na štovanje. U Istri do sada postoji samo jedan oltar njemu posvećen. To je lijevi pobočni oltar u kapeli pazinskog sjemeništa.

Bilo bi dobro, da ni Istra ne zaostane za drugim hrvatskim krajevima u štovanju ovoga našeg najodličnijeg blaženika. Neka tome posluže ovi skromni retci kojima želim u kratko opisati njegov život.

Bl. Nikola Tavilić rodio se je u Bribiru u sjevernoj Dalmaciji. U stupio je u franjevački red i živio je u samostanskoj tišini rastao je u njemu svakim danom žar ljubavi prema Bogu i revnost za spasavanjem duša. Taj žar i revnost gonili su ga na velika i junačka djela.

Kao mladi svećenik od 30 godina prihvatio je poziv, da pođe u Bosnu kao vjerovjesnik propovijedati među krivovjerce patarene. Ovo je krivovjerje došlo s Istoka, tamo iz Male Azije, odakle su u ono doba i Turci nadolazili. Oni su sami sebe nazivali bogumilima, vodili su ratove s katolicima, a sklapali su savez s Turcima i pozivali ih u Bosnu. Bl. Nikola Tavilić je pješice obišao svu Bosnu: brda i doline, sela i raseoke knezove i vlastelu i sve seljake. Glas njegova propovijedanja napunio je Bosnu i ganuo i obratio mnoga srca. Mnoštvo naroda gutalo je njegovu riječ i slijedilo je čistu nauku, koju je propovijedao. On ipak nije uspio svladati bogumilsko krivovjerje. On je dobro opazio, da se oni osjećaju jakima zato, što je blizu turska sila na koju su se oni oslanjali. On je vidio, da muhamedanstvo prijeti kršćanstvu Bosne. Zato se je spremao na junačko djelo svoga života, radi kojega ga mi danas slavimo na oltarima. Odlučio je poći onamo, gdje je muhamedanstvo najjače, da ga tamo žrtvom svoga života pomogne svladati. U Bosni je kroz dvanaest godina iskusio da nije dosta samo moliti i propovijedati nego da više od svega vrijedi žrtva.

Pošao je dakle u Jeruzalem među arapski muhamedanski svijet. Tu je godinu dana živio u franjevačkom samostanu posljednje večere i svaki je dan obilazio grob Isusov i ostala sveta mjesta. Na postajama muke Isusove sazrijevala je svaki dan sve više misao žrtve u njemu i njegovoj subraći. Cijeli franjevački samostan smišljao je način kako da muhamedancima uspješno propovijeda Krista. Četvorica svećenika od njih junački su stavili na raspolaganje svoje živote za taj sveti cilj. To su bila dva Francuza, jedan Talijan i Hrvat Bl. Nikola Tavilić. Svaki je od njih napisao na kožnatom papiru, tako zvanom pergamentu, ono što će pročitati pred nevjernicima. I na sam kurban bairam, najveći muhamedanski blagdan, kad se u Jeruzalem slegne veliko mnoštvo arapskog svijeta, oni su puni žara Božjega praćeni blagoslovom starješine i molitvama braće, uputili se ravno u glavnu mošeju, muhamedansku bogomolju. Tada su se popeli na povišeno mjesto svaki na svome kraju mošeje i počeli su povišenim glasom i velikom snagom čitati iz svoga papira: »Poslušajte naše riječi koje vam donose spasenje. Vaš zakon nije zakon Božji. Vi ste u stanju vječnog osuđenja. Obraćajte se Isusu Kristu koji nije samo čovjek prorok, nego i Bog. On je jedini Spasitelj svijeta«. To je bio smisao njihova govora i razlog njihove smrti.

Okolo njih se je stislo mnoštvo svijeta. Bili su pozvani pred suca kadiju, koji je još dao pozvati samog starješinu O. Gerarda, koji je sve ovo postavio zapisano u ljetopisima samostana, ne bi li on nagovorio braću, da se pobrinu za svoj život. No oni su pred cijelim narodom čvrsto potvrdili, da ne odustaju ni od jedne svoje riječi, nego da su za svaku spremni položiti život. Nato kadija izreče smrtnu osudu, a mnoštvo navali na njih vičući: »Neka umru, neka umru i neka ne žive!« Izubijani šakama i štapovima bili su odvedeni u tamnicu.

Dne 14. studenoga 1391. bila je na velikom trgu u Jeruzalemu spremljena lomača, to jest složeni kup drva pripravljen za vatru i upaljen, i naša su braća izvedena, da im se tu pred narodom sudi. Vatra lomače imala im je ulijevati strah, ali vatra vjere i ljubavi Božje u njihovim srcima bila je mnogo jača od vatre na lomači. Oni su prezreli sve prijetnje i sva obećanja i do kraja su ostali vjerni Kristu. Njihovo neustrašivo držanje razjarilo je suca i mnoštvo. Na sučevu riječ skočila je rulja na njih i u tili čas bili su rastrgani na komade. Zatim su udovi njihova tijela bili pokupljeni i bačeni na lomaču, da se spale.

Eto to je život i junačka smrt Bl. Nikole Tavilića. Tako je on dao svoj život za Krista. P... ...

Bogu zahvaliti, što turska sila nije uništila Evropu ... onda moramo s ponosom gledati na našeg blaženika koji je jasno vidio borbu krsta i nekrsta, prihvatio borbu sa Krista i zapečatio je svojom krvlju.

Sad je jasno zašto su Hrvati baš u Jeruzalemu podigli oltar svome blaženiku: jer je to mjesto, gdje je on umro mučeničkom smrću. Sad će biti jasne i slike i kipovi koji prikazuju Bl. Nikolu Tavilića. Slike ima u u pozadini grad Jeruzalem i posebno kuću zadnje večere. To je zato, jer je u toj kući Bl. Nikola proživio posljednju godinu svoga života. Na nekim slikama se vidi u ruci bl. Nikovoj neki smot papira. To je onaj kožnati papir, na kojemu je on bio napisao što će čitati pred nevjernicima. Druge slike i kipovi prikazuju ga kao smioneg franjevca, gdje čvrsto grli križ te s palmom u ruci stoji usred vatre. Time je prikazan čitav njegov život: palma znači mučeništvo, vatra znači onaj oganj što mu je izgorio tijelo na lomači u Jeruzalemu, a grljenje križa označuje onu unutarnju vatru ljubavi Božje, koja je u njegovu me srcu bila jača od ognja na lomači.

O. A. B.

DOPISI

IZ PAZINA

Proslava Zaštitnice sjemeništa

Dne 8. prosinca slavi Hrvatsko Biskupsko sjemenište u Pazinu svoju nebesku Zaštitnicu. Sjemenište je naime posvećeno Bezgrešnom Začeću Bl. Djevice Marije. Prije podne u 9 sati održat će se svečana služba Božja u zavodskoj kapeli, a poslije podne u 5 sati davat će sjemeništarci svečanu priredbu, na kojoj će se uz prikazivanje evanđeoskog prizora o bogatom mladiću (»Dođi i idi za mnom!«) ponoviti mala opera »Tarzicije« u dva čina s apoteozom. Pozivaju se svi dobrotvori i prijatelji zavoda, da toj svečanosti i poslijepodnevnoj priredbi izvole prisustvovati. Dobrovoljni prinosi primaju se sa zahvalnošću.

Budući da su svećenici na blagdan zapriječeni, priredba će se za njih ponoviti u četvrtak dne 12. prosinca u tri sata poslije podne. Ista će se priredba ponoviti i u nedjelju dne 15. prosinca u 10 sati prije podne za one, koji neće moći prisustvovati prvim dvjema priredbama.

•

IZ LANIŠĆA

Novi duhovni pastiri

Dne 13. studenoga otišao je od nas naš nezaboravni g. župnik Mons. Josip Antičić. Nema čovjeka u našoj župi, koji nije okusio dobrote njegova svećeničkog srca. Znao nas je tješiti u žalosti, sokoliti u malodušnosti, pomagati u nevolji. Njegovo je dvadesetgodišnje djelovanje ostavilo u našoj župi neizbrisiv trag. Kad je došao k nama bili smo bez crkve. Toj nam je potrebi posvetio je sve svoje duševne i tjelesne snage. Danas imamo crkvu, koja se po ljepoti može takmičiti s najljepšim crkvama u Istri. U toj velebnoj zgradi taj je dobri pastir neumorno izgrađivao živu crkvu Božju — naše duše. Bio je vrli propovjednik i mudri ispovjednik. Pa je veliki ... vot kod nas na ... duvo lvom ... moramo zahvaliti neumornoj brizi našeg g. župnika. Njemu dugujemo vječnu zahvalnost i za to, što je svojim odvažnim nastupom spasio Lanišće od sigurnog uništenja sa strane njemačkog okupatora.

Zajedno s gosp. župnikom ostavio nas je i naš dragi g. kapelan Božo Milanović. Radio je među nama dvije godine. Iz Lanišća je upravljao također župama Slum i Brest. Ta je služba tražila od njega katkada nadčovječanske napore, ali on je vršio svoju dužnost tako požrtvovno i ustrajno, te smo u njemu mogli vidjeti sliku pravog Kristovog apostola.

Bog nam je poslao novog župnika velč. Stjepana Čeka i novog kapelana velč. Petra Matijašića. Došli su k nama puni najboljih volje ... to smo upoznali već ovih prvih dana. Zato još više osjećamo dužnost, da nove duhovne pastire podupremo u njihovom radu za spas naših duša.

Mladić I. S.

O prvim kršćanima veli sv. Pacijan (umro g. 375.): »Nisu znali raspravljati, ali su znali umirati«. »Svjetlo je došlo na svijet, ali su ljudi radije imali tamu nego li svjetlo, jer su njihova djela bila zla. Jer svaki, koji čini zlo, mrzi na svjetlo i ne dolazi k svjetlu da ne dođu na vidjelo njegova djela.« (Iv. 3, 17-20.)

Oprosti ako ti reknem da si bedasta — smijala se prpošno Mimica i pri tom se prihvatila objim rukama za bedra. — Uostalom radi što ti je drago a ja ću dalje ludovati plesati i u pjanoj igri radovati se zvijezdama, oblacima, ružama, vinu, plesu, pjesmi i zagrljajima.

— Dosta! Dosta! — reče joj živo i gorka Janja. — Tvoja je duša otrovana, a u tvoje je srce sam sotona poslao zmijski otrov. Zaklinjem te ostavi se toga puta, kojim si pošla i vrati se na stazu koju si ostavila, stazu, na kojoj smo obje kracale. Vrati se brzo, jer bojim se da će inače biti kasno. Bdij i moli se. Opasnost je velika. Ja ću za te moliti, inače će biti prekasno.

Ali Mimica se nasmijala veselo i stade se vrtjeti naokolo kao u plesu.

— I jest prekasno ludice moja! I jest prekasno! Kad bi ti znala — nasmijala se Mimica tajanstveno . . .

Janja je problijedila i prihvatila se o glavu i samo kliknula:

— A što će tvoja jadna majka, a što otac?

— Uf, ajaj si mi ih trebala spomenuti. Baš me briga za njih!

— Mimice, Mimice; Za Boga što to govoriš? Ti kršiš četvrtu zapovijed Božju, koja veli: Poštuj oca i mater, da ti bude dobro na zemlji . . .

— Ha — nasmije joj se lako Mimica — meni je vrlo dobro na zemlji. Zato se brine vitez mlad, koji mi skida svaki jad. Oh da znaš što je to ljubav!

— Mimice Mimice, valjda se nisi ogriješila o šestu zapovijed Božju?

A Mimica pograbi Janju za glavu i upilji svoje oči u njezine.

— Ne znam je li grijeh ili nije! Pričali mi uljili me da je grijeh. Možda. Ali on mi daje svilene rupce, zlatne grivne, divne ogrlice i ljubav. Da, on mi je obećao, da će me ženiti. Eto moja draga. Da si pametna i ti bi me slijedila. Bit ću gospođa. Imat ću sluge i dvorjane . . . A što ćeš biti ti? Služkinja . . . Nevoljni sužanj . . .

— Ja bih ti savjetovala da izbjegavaš tog svog viteza, jer on će te za cijelo prevariti.

— O ne moja draga. Ja idem k njemu, k svom dragome i velim ti on je pravi vitez. On me voli, on me ljubi. Ustinu me ljubi. Zakleo mi se suncem i mjesecom i svojim viteškim mačem . . .

— I ti si njegova?

— Ja sam njegova.

— Jadnice! — zajaukne Janja. — Zar ti ne znaš, da se svi tako zaklinju, da takve zakletve ne vrijede.

— No pa što onda? — odvrati Mimica prpošno. Ako me i ovaj ostavi, naći ću si brzo drugoga. Mlada sam, lijepa sam, vesela sam.

— Jao tebi, jao tebi! — šapnula je puna boli Janja. — Bože, oprosti joj, jer ne zna, što čini! . . .

Ali Mimica se još sveudilj smijala i veselo je ponavljala:

— Ako me ostavi prvi doći će drugi. Ako me ostavi drugi, doći će treći i tako dalje. Tralala . . tralala . . marim zato ja!

— Siroto Mimice siroma Mimice . . . A kad dođe starost?

Niti time se nije dala smesti Mimica:

— Kad dođe starost postat ću bogomoljka . . . Haha . . . da da prava bogomoljka. Sjedit ću kraj peći imat ću uza se crnu lijepu ... ma ... mačku ili još bolje mačka koji će presti a ja ću u rukama prebirati krunicu i biti pobožna, pobožna, pobožna, kao tako kako sam sada vesela . . . vesela . . . vesela . . . .

— Janja je nestašala da to neobuzdano veselje stiša i reče:

— A onda će doći smrt.

Ali i tim se nije dala smesti Mimica. Ona je uzela iz staklenke ružu i stala je čupati.

— Smrt! — reče prkosno. — Ah gdje je to, moji su roditelji stari, a ja sam još mala mlada ptičica . . . Smrt . . . Oh ona još neće doći . . . Ona je daleko. Da mi se pokaže pokazala bih joj figu odagnala je metlom. Pljunula bih na nju. Pa onda ja sam osigurana proti paklu.

Janja je začuđeno pogleda:

— Tako! To mi je nešto novo. Osigurana proti paklu? No to mi moraš reći, ludice.

— Kupila sam škapular! — bukne Mimica zadovoljno.

— Eto, vidi i sama. Tu mi je — i ona otkopča prsluk i pokaza škapular Karmelske Majke Božje.

— Za Boga miloga, ludo Mimice. Besmisleno nošenje škapulara bez života uistinu kršćanskoga ne vrijedi ništa. Zar ti misliš da je u škapularu slobodno griješiti? Onda ne znaš što je škapular. Zar ti misliš da ti ga sama Blažena Gospa neće u čas smrti skinuti s vrata, ne budeš li pokajanim srcem umrla.

— Nemoj me strašiti — vikne sada malo ne uvrijeđena Mimica. — Ti uvijek crno gledaš.

— A što ako ti danas dođe smrt?

Mimica je udari rukom po ruci i reče:

— K tebi uistinu neću više doći. Ti me samo plašiš tako da moram misliti na neugodne stvari. Ali jedno ti velim: ne pijem vina, da bi me kap udarila. Obolim li pak onda ću to ti obećajem pozvati svećenika i odmah ću te pozvati, da za me moliš sveta, blažena i časna sestro Janjo od svetoga Križa . . .

— Pazi da ne bude kasno — vikne za njom Janja, jer je već Mimica odskakutala na jednoj nozi iz njezine sobe fićukajući neku talijansku pjesmu, koju je čula od nekog talijanskog vojnika. Janja je uzdahnula i pogledala na propelo na stijeni.

Iz katoličkog života

Prva američka intelektualka posvetila se redovničkom životu

Veronika Gaffney je prva američka katolkinja, koja je nakon dovršenih sveučilišnih nauka pristupila redovničkom životu. Napustivši s doktorskom diplomom poznato sveučilište »Good Counsel College«, ušla je u strogi Cistercitski red, bolje poznat pod nazivom Trapista.

Misa na spomen dvaju isusovaca — misionara heroja

Preko 15 tisuća vjernika prisustvovalo je u Auriesvilleu u Americi sv. misi na spomen herojske smrti misionara-isusovaca Izaca Jouesa, Renata Goupila i Ivana Lalandea. Treba istaknuti, da je sv. misu služio svećenik crvenokožac, pripadnik onog istog plemena Mohawk, čiji su članovi umorili ovu trojicu misionara.

Hodočašća k svetištu sv. Ane u Quebecu

Ovogodišnja hodočašća k svetištu sv. Ane Beaupre u Quebec (Kanada) nadvisila su sva dosadašnja. Iz svih krajeva svijeta došli su hodočasnici — njih preko 740 tisuća. Računa se, da je od prvoga hodočašća g. 1638. pa do danas posjetilo svetište preko 16 milijuna vjernika.

Novi predsjednik kanadskog katoličkog radničkog saveza

Za novog predsjednika katoličkog radničkog saveza u Kanadi izabran je Gerard Picard, dosadašnji generalni tajnik ove velike organizacije, koja broji u Kanadi 65 tisuća upisanih članova. Novim generalnim tajnikom izabran je Andre Roy, ravnatelj dnevnika »L' Action Catholique.«

Leteći misionari

U Sidney u Australiju stigla je skupina američkih misionara na putu za Apostolski Vikarijat u Kaboul na Novoj Gvineji. Dvojica od njih su piloti-avijatičari, specijalizirani za novu organizaciju, poznatu pod nazivom »On the wings of mercy« (na krilima ljubavi), koja će držati zrakoplovne veze za potrebe misionara. Ova dvojica letećih misionara izučila su upravljati zrakoplovom u zrakoplovnoj školi u Illinoisu, u Sjedinjenim Američkim Državama.

Novi generalni predsjednik belgijske katoličke radničke omladine J. O. C.

Generalno vijeće katoličke radničke omladine u Belgiji izabralo je novim generalnim predsjednikom organizacije radnika Arnolda Wyrantea, sposobnog organizatora i odličnog govornika. Dosadašnji predsjednik Victor Fallais preuzeo je dužnost tajnika katoličkog sindikata u pokrajini Lieg. Fallais je isto tako radnik, koji je sačuvao sve osobine svoga staleža. U stvari samo pravi radnici moći će podignuti radnički stalež, a preko radničke klase i cijeli svijet.

Nova akademska godina irskih sveučilištaraca

Svečanom sv. misom u sveučilišnoj crkvi u Dublinu, glavnom gradu Irske, započela je 13. listopada o. g. nova akademska godina irskih sveučilištaraca. Pod sv. misom održao je propovijed biskup Limericka mons. dr. O' Neill. On je prisutnim sveučilištarcima naglasio veliku potrebu stručnog usavršavanja, — završivši svoju propovijed ovim riječima: »Povijest ovih posljednjih tragičnih godina pokazala je našem pokoljenju, da se materijalni napredak u kulturi, u umjetnosti i u znanosti pretvara u prah i pepeo, kad se iz njega isključi Bog i njegovi Božanski zakoni. Svjedoci smo, koliko je bilo od tog napretka pretvoreno u ruševine. Kršćanski je život jedini pravi život. Ne postoji drugi. Svijet je drugdje tražio život, ali uzaludno je bilo njegovo traganje.

U auli sveučilišta govorio je prisutnim profesorima i sveučilištarcima mons. O' Farrell. On je rekao: Nema načina da se održi pravednost, ako se ne slijedi naučavanje Crkve. Ako je vjera odbačena, borba za prava čovjeka postaju okrutna, s jedinim mjerilom, da jači ima uvijek pravo.«

Povratak franjevaca u Irsku

Za vrijeme vjerskih progona u Irskoj, tokom 16., 17. i 18. stoljeća oci franjevci morali su napustiti svoje samostane i sklonuti se u Evropu. Sada su se franjevci ponovno vratili u Irsku, u mjesta negdanje djelatnosti njihove subraće. Biskup u Raphoeu, izrazivši im dobrodošlicu, rekao je, da je narod dočekao franjevce ne s pozdravom »dobro nam došli«, već s pozdravom »dobro nam se povratili«. — Tri stotine godina, razdoblje njihove odsutnosti, nije naročito dugo razdoblje u povijesti Katoličke Crkve.

Visoka škola za radnike u Irskoj

Na sveučilištu u Corku u Irskoj otvoren je posebni tečaj za radnike. Po uspješno dovršenom tečaju dobit će radnici posebne diplome o dovršenim socijalnim i ekonomskim naukama. Tečaj obuhvata ove predmete: ekonomiju, računstvo, rad i praksu tajničkih dužnosti, socijologiju i organizaciju modernog socijalnog života.

Omogućavanjem radnicima pohađanje sveučilišta učinila je Irska veliki napredak u svom školstvu.

Jedna stogodišnjica u Indokini

Godine 1846. organiziran je u južnoj Indokini prvi Apostolski Vikarijat, koji je godine 1924. dobio naziv »Apostolski Vikarijat Vinha«. U drugoj polovici prošloga stoljeća palo je na tom području preko 20 tisuća katolika žrtvom krvavih protuvjerskih progona. No krv mučenika uvijek je plodno sjeme za kršćanstvo. Danas je Vinh jedan od najjačih i najboljih misionarskih okruga ne samo u Indokini već i na cijelom dalekom Istoku. Pod tom svjetlošću slavi ove godine Vinh svoju stogodišnjicu.

Kroz sto godina radili su biskupi i misionari na pokrštavaju domaćeg stanovništva te napose na školovanju domaćeg svećenstva. Postignuti uspjesi najbolje se pokazuju u ovim brojkama. Od 1.600.000 sveukupnog stanovništva 180.000 su katolici. Odgojeno je 200 domaćih svećenika i 165 časnih sestara. Preko 300 mladića i djevojaka sprema se primiti sv. redove. Misionari su podigli 78 osnovnih škola, 4 građanske i jednu višu školu. Organizirali su dvije bolnice, 6 pomoćnih bolnica i 5 domova za siročad. To su uspjesi misionarskog rada u Apostolskom Vikarijatu Vinh.

Još jedno teško iskušenje morali su podnijeti ovi misionari. Uslijed ratnih pustošenja nadošao je g. 1945. strašan glad, koji je desetkovao stanovništvo. Te strahote dale su prilike misionarima, kao i za vrijeme japanske okupacije, da pokažu narodu djelotvornu vrijednost svog kršćanskog karitativnog rada.

Mnogobrojno pučanstvo cijele Indokine neće nikada zaboraviti pomoć, koju su im pružili katolički misionari u ovim ratnim i poslijeratnim godinama.

Osamstotina kilometra pješačenja

Šest francuskih žena, koje su se povratile iz Njemačke, gdje su bile odvedene za vrijeme rata, išle su na hodočašće Majci Božjoj u Lourdes (Lurd), prešavši oko 800 kilometara puta. Jedna od tih žena stara je 50 godina. — Sretan povratak iz njemačkog logora dao je snagu ovim ženama da izvrše učinjeni zavjet Majci Božjoj, svojoj zaštitnici.

Smrt kardinala Dominionia

Pred kratko vrijeme umro je u Rimu kardinal Caccia Dominioni. Na čast kardinala bio je uzdignut 16. prosinca 1935. godine.

Nova njemačka organizacija u obranu pape

Pod nazivom »Fides Romana« organizirana je u Njemačkoj organizacija, koje članovi imaju prvenstvenu dužnost braniti prestiž sv. Oca pape. Glavni je razlog stvaranja ove organizacije potreba, da se ponovno podigne ugled sv. Oca pape, koji je bio rušen svim sredstvima za vrijeme nacističke vladavine. Ovime ujedno hoće njemački katolici odati zahvalnost današnjem i prednašnjem papi radi njihove mnogobrojne materijalne i duhovne pomoći, koju su pružili njemačkom narodu.

Molitve za uspješni rad Organizacije Ujedinjenih Naroda

U vezi s otvorenjem zasjedanja generalne skupštine Organizacije Ujedinjenih Naroda (Društva Naroda) u New-Yorku 23 listopada t. g. održane su mnoge molitve, kako bi Bog blagoslovio rad ove svjetske organizacije mira i suradnje.

Kada su, prije službenog otvaranja generalne skupštine ONU-a, izaslanici svih naroda bili primljeni od newjorškog gradskog vijeća, jedan katolički svećenik i jedan židovski rabin pročitali su molitve za uspješni rad prisutnih izaslanika.

R. Austin, šef američke delegacije kod zasjedanja generalne skupštine ONU-a (Organizacije Ujedinjenih Naroda) u svom prvom govoru naglasio je, kako je potreban Božji blagoslov, da se mogu s uspjehom dovršiti radovi na stvaranju svjetskog mira. Takav je bio i završetak govora američkog predsjednika Trumana. On je rekao: »Neka naš svemogući Bog, u svojoj beskrajnoj mudrosti i milosrđu, vodi u našim naporima da dademo svijetu dugotrajni mir. S Njegovom pomoći mi ćemo uspjeti«.

Kardinal Spellman, nadbiskup New-Yorka, odredio je, da se u svim crkvama njegove nadbiskupije mole posebne molitve za mir. On je ujedno pozvao sve izaslanike na generalnoj skupštini ONU-a, da prisustvuju posebnoj pontifikalnoj misi u newjorškoj katedrali Sv. Patrika. Izaslanstva svih naroda poslala su svoje predstavnike na ovu svečanu pontifikalnu misu.

I u mnogim protestantskim crkvama i židovskim sinagogama u New-Yorku bile su čitane posebne molitve za uspješni rad generalne skupštine.

Kardinal Hlond na putu u Rim

Primas Poljske, kardinal Hlond, otputovao je iz Varšave u Rim na papin poziv, da ga službeno posjeti. Kardinal putuje kao obični putnik.

RAZNE VIJESTI

Razgovori ministara četiriju velesila o Trstu polako napreduju. Dosada su se sporazumjeli, da će načelnika policije imenovati i odstraniti guverner, ali će se prije posavjetovati s tršćanskom vladom. Načelnik policije bit će inače podređen vladi, ali će guverner biti o svemu obaviješten te će se moći protiviti postupku policije i vlade, ako bi se što — po njegovu mnijenju — protivilo tršćanskom ustavu ili pravima pučanstva.

Molotov zahtijeva da bude Trst u carinskoj uniji s Jugoslavijom, da se anglo-američke čete odstrane iz tršćanske državice u roku od 3 mjeseca nakon potpisa pogodbe.

Talijanski poslanik u New-Yorku Albert Tarchiani počeo je voditi pregovore s ondješnjim predstavnicima Jugoslavije za izravnu nagodbu. Javljaju da razgovori napreduju dobro.

Strani omladinci, koji su sudjelovali kod gradnje željeznice Brčko — Banovići, nakon što su prisustvovali svečanom otvorenju željeznice, otišli su na putovanje po Jugoslaviji. Među njima imade Francuza, Belgijanaca, Nizozemaca, Mehikanaca, Švicara i mladića drugih narodnosti.

Između New-Yorka i Pariza započeo je zrakoplovni promet. Svaki tjedan će letjeti preko Atlantskog oceana 5 zrakoplova, dok će jedan podržavati vezu između Kaira i Rima.

Indonezijski otoci (u Tihom Oceanu) postigli su borbom za samostalnost veliki uspjeh. Narodni vođe na onim ogromnim otocima, kao što su Java i Sumatra, sklopili su sporazum s nizozemskom vladom, kojoj su bili prije podvrgnuti. Sada će ti otoci imati svoju samostalnost sa svojim vladama i parlamentima. Bit će povezani zajedno u federativnu državu, koja će biti u vezi s Nizozemskom, priznavajući kraljevsku Krunu, kao što su n. pr. engleski dominioni povezani s Engleskom. Prelazno stanje, dok se sve to pravno uredi, trajat će dvije godine.

Josip Tiso, bivši slovački državni predsjednik u vrijeme njemačke okupacije, dolazi 2. decembra pred sud zbog suradnje s okupatorom.

Albanski narod traži i dobiva pomoć od svojih saveznika, u prvom redu od Jugoslavije, za poplavljene krajeve. Samo u pokrajini Drač poplavila je voda 25 sela, a u selu Čerma Bičakaj ostalo je od 120 kuća samo 10 pošteđenih od vode. Pučanstvo stanuje pod šatorima i čeka pomoć.

Jedna njemačka djevojka, po imenu Ingeberg Acherberger, udala se je već četiri puta, premda imade samo 18 godina. Nedavno se je vjenčala s nekim američkim vojnikom, ali kako joj nije uspjelo dobiti dozvolu da pođe u Ameriku, potražila je drugog Amerikanca i vjenčala se s njime. Radi svojih prestupaka dobila je 5 godina zatvora.

Smrt od vatre. U Napulju je kod neke predstave za djecu nastala vatra, u kojoj su našli smrt jedan svećenik, 4 redovnice i 4 druge osobe.

Između Čehoslovačke i Sjedinjenih Američkih Država sklopljen je trgovački sporazum.

U Karbonari kod Napulja propao je pod jedne sobe, u kojoj je ležao mrtvac sa svijećama i cvijećem, okružen od mnogih prijatelja. Svi su se strovalili u donju sobu. Nekoliko osoba je bilo lako ranjeno.

U Münchenu u Bavarskoj je redovnik Otac Gregorij točno unaprijed predvidao španjolski rat, drugi svjetski rat, smrt Rooseveltovu i Musolinijevu i atomsku bombu. Sada predviđa, da će svijet potrajati još 80 godina, a onda da će se raspasti u ništa. Tko bude tada živ, vidjet će . . .

Jedna arapska žena rodila je petero djece. Svi blizanci, tri muška i dvije ženske, su posve zdravi.

U Njemačkoj, Austriji i Italiji prijeti glad, jer nema zaliha brašna. U englesku i američku zonu Njemačke počelo je stizati rusko žito u zamjenu za čelik i željezne predmete.

U Grčkoj se vodi žestoka borba između grčkih partizana i vladinih četa. Sjeverna je Grčka odrezana od ostalog dijela države.

U Južnoj Africi padala je teška tuča. Zrna su bila velika kao jaja. Tuča je ubila više od 70 ovaca.

Iz egipatskih gradova povlače Englezi polako svoje čete, u koliko su im sagrađene nove barake kod Sueskog Kanala. Evakuacija će trajati tri godine.

Posebna kulturna organizacija, koja imade zadaću, da dobrom propagandom odvraća ljude od rata, osnovana je u krilu Društva naroda.

U Francuskoj će biti doskora uveden u promet kovinasti novac od 10.- franaka.

Cijena novinama na 2 stranice povišena je u Trstu na 5.- lira, a u Italiji na 6.- lira.

Pušenje opija zabranjeno je napokon u Indiji. Pušenje opija dozvoljava se samo onima, koji su tako priučeni, da se ne mogu odučiti, ako donesu liječničku svjedodžbu. Tko se naime priuči na uživanje opija, ne može se odučiti bez velikih živčanih boli i poteškoća. Kako je poznato, opij se čini iz mliječne tekućine, koja teče iz glavice maka, kad se razreže.

Jedan američki putnički zrakoplov srušio se je na jednu goru u Alpama. Dva su putnika ubijena, a ostali ranjeni. Turisti ne mogu još doći do njih zbog snježnih oluja.

ZA FOND LISTA

darovao je preč. g. prelat dr. Miha Toroš, apost protonotar, predsjednik metropolitanskog suda i profesor crkvenog prava u Bogoslovnom sjemeništu u Gorici — — — — — — — — 100.- Lira.

Od srca hvala.

N O V O !

Ovih dana štampane su u Zadru hrvatske izabrane

Božićne pjesme

koje se pjevaju u Dalmaciji i po cijeloj Hrvatskoj. Oprema je knjižici vrlo ukusna, a cijena joj je samo 8 dinara.

Naručuje se na naslov **O. Rajko Kraljev, Ul. sv. Mihovila 12, Zadar.**

Uredništvo i uprava u **Pazinu** (Istra) — Pisma, rukopisi, neraspodani brojevi i novac u lirama šalju se na naslov: **»Gore Srca«** Pazin - **Sjemenište (Istra)**, a u dinarima na **Franjevački samostan - Trsat** (kraj Sušaka) ili u lirama i dinarima **čekom broj 45-401** na pošt. tek račun u Rijeci na naslov: **»Književno društvo** Sv. Mohora za Istru« Pazin — Izlazi dozvolom Vojne uprave **J. A.** u Opatiji — Glavni i odgovorni urednik: svećenik Božo Milanović — **Tiska se u tiskari** Narodne štamparije, Rijeka, ulica Ciotta broj 19